Pwyllgor Cyswllt Ystadegol Cymru

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 08 Chwefror 2024
drwy Teams

Yn bresennol

Phillip	Barlow	PB	Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro
Lee	Clarke	LC	Cyngor Sir Caerdydd
Vicky	Doyle	VD	Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Suzanne	Draper	SD	Data Cymru
Janine	Edwards	JE	Cyd-fenter Gwella Gofal Cymdeithasol a Llesiant Gogledd Cymru
Bea	Jeffries	BJ	Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
Nia	Jones	NJ	Llywodraeth Cymru
Helen	Jones	HJ	Ymchwil y Senedd
Steve	King	SK	Dinas a Chyngor Abertawe
Henry	Knowles	HK	Cyfoeth Naturiol Cymru
Sue	Leake	SL	Cadeirydd, Llywodraeth Cymru
Morgan	Lowden	ML	Cyngor Sir Ynys Môn
Geraint	Morgan	GM	Cyngor Sir Powys
Andy	O'Rourke	AO	Llywodraeth Cymru
Kay	Palmer	KP	Archwilio Cymru
Jonathan	Radcliffe	JR	Chwaraeon Cymru
Hayley	Randall	HR	Data Cymru
Lesley	Rees	LR	Cyngor Sir Caerfyrddin
Elaine	Smith	ES	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Helena	Snuggs	HS	Chwaraeon Cymru
Caitlin	Theodorou	CT	Cyngor Sir Ceredigion
Sian-Elin	Wyatt	SEW	ONS Local
Nia	Wyn Vaughan	NWV	Cyngor Gwynedd

Siaradwyr

Sue	Leake	SL	Llywodraeth Cymru
Stefanie	Taylor	ST	Llywodraeth Cymru
John	Morris	JM	Llywodraeth Cymru
Sam	Sullivan	SS	Data Cymru
Ana	Harries	AH	Data Cymru
Scott	Clifford	ScC	Llywodraeth Cymru

Samantha	Collins	SC	Llywodraeth Cymru
Andy	O'Rourke	AO	Llywodraeth Cymru
Nathan	Hughes	NH	Llywodraeth Cymru
Luke	Raymond	LR	Llywodraeth Cymru

Cofnodwyr

Ciaran	Lewis	CL	Llywodraeth Cymru
Nathan	Hughes	NH	Llywodraeth Cymru

Ymddiheuriadau

Sioned	Cardew-Richardson	Estyn
Brett	Davis	Heddlu De Cymru
Caryn	Furlow	Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot
Steph	Howarth	Llywodraeth Cymru
Eleri	James	Comisiynydd y Gymraeg
Steve	King	Cyfoeth Naturiol Cymru

1	**Croeso, Cyflwyniad ac Ymddiheuriadau** – Sue Leake, Llywodraeth Cymru	Camau gweithredu
	Dechreuodd SL drwy gyflwyno pawb a rhoi trosolwg cryno o'r agenda. Nododd JE y byddai'n ddefnyddiol pe bai holl ddogfennau'r cyfarfod yn cael eu rhannu gyda'i gilydd mewn un ffeil Zip.	Yr Ysgrifenyddiaeth i ystyried anfon y papurau gyda'i gilydd mewn ffeil Zip
2	**Nodyn o'r cyfarfod diwethaf, diweddariad ar bwyntiau gweithredu, diweddariad chwarterol Ystadegau Cymru, diweddariad ar ddemograffeg a diweddariad ar ddyfodol ystadegau poblogaeth a mudo yng Nghymru a Lloegr** – Sue Leake, Llywodraeth Cymru	
	Nodyn o'r cyfarfod diwethaf: - Ni chodwyd unrhyw sylwadau ar nodiadau'r cyfarfod diwethaf. Diweddariad ar y pwyntiau gweithredu: - Trafodwyd y cynnydd a wnaed ar y pwyntiau gweithredu o'r cyfarfod diwethaf. - Roedd dau o'r tri cham gweithredu wedi'u cwblhau, gydag ymateb Llywodraeth Cymru i'r ymgynghoriad ar ystadegau poblogaeth a mudo yn cael ei gyflwyno i SYG ym mis Hydref 2023, a diweddariad ar enwi AGEHI yn digwydd yn ystod y cyfarfod hwn. Diweddariad chwarterol Ystadegau Cymru: Tynnodd SL sylw at sawl adran o'r diweddariad fel:	SL i ystyried gwahodd cynrychiolydd o Gofal Cymdeithasol Cymru i gymryd rhan yn y cyfarfodydd hyn ac ystyried cynnwys eitem ar yr agenda yn y dyfodol ar ddata gofal cymdeithasol – SL i gadarnhau'r sefyllfa mewn

	- Yr ystadegau ar y farchnad lafur a'r materion sy'n ymwneud ag ansawdd y data o'r Arolwg o'r Llafurlu yn ddiweddar. Nodwyd hefyd fod blog ac erthygl ar [ailbwysoli ystadegau'r Arolwg o'r Llafurlu]() newydd gael eu cyhoeddi ym mis Chwefror. - Data ar absenoldeb o'r ysgol cyn ac ar ôl y pandemig. - Mae gan ystadegau addysg ôl-16 ddangosfwrdd newydd ar ddata prentisiaethau ac mae'r cynllun i symud rhai o aelodau'r tîm ystadegau addysg ôl-16 i'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil wedi cael ei ohirio nes mis Awst - Mae data ar unigolion digartref mewn llety / tai dros dro wedi cael eu diweddaru - Diweddariad ar ddata'r dreth gyngor ar ail gartrefi y codir y dreth gyngor arnynt yn ôl AGEHG - Llawer o allbynnau ar wasanaethau cymdeithasol ac iechyd - Dadansoddiad yn cymharu amseroedd ymateb ambiwlansys ledled y DU, o safbwynt sut y caiff y data eu trin - Data o Arolwg Cenedlaethol Cymru a gyhoeddwyd yn ddiweddar ar unigrwydd a gwirfoddoli - Bydd data tlodi ar gael yn ystod y misoedd nesaf - Crynodeb chwarterol newydd ar ddata'r Gronfa Cymorth Dewisol - Dadansoddiad newydd o'r cyfrifiad sy'n edrych ar nodweddion poblogaeth y rheini sydd fwyaf tebygol o fyw yn ardaloedd amddifad MALIC - Data iechyd, data tai a data economaidd sy'n ymwneud â'r Cyfrifiad - Ystadegau ar y Gymraeg o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth a'r Cyfrifiad - Ystadegau newid hinsawdd ac amaethyddiaeth mewn perthynas â thipio anghyfreithlon - Cynhaliwyd cynhadledd YDG ym mis Tachwedd. Nododd SL y cyfyngiadau ariannol presennol yn Llywodraeth Cymru a all arwain at newidiadau yn yr hyn y gallwn ei flaenoriaethu. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â chydweithwyr yn ystod y broses hon wrth inni ystyried anghenion defnyddwyr yn ofalus. Cododd JE fater yn ymwneud â data gofal cymdeithasol ac awgrymodd y gallai fod yn ddefnyddiol cynnwys eitem ar yr agenda ar y pwnc hwn yn y dyfodol, i gynnwys Gofal Cymdeithasol Cymru. [Diweddariad demograffeg Ystadegau Cymru](): Fel y nodir yn y ddogfen, cafodd yr amcangyfrifon canol blwyddyn ar gyfer 2022 eu gohirio gan y SYG tan ddiwedd mis Tachwedd. Arweiniodd y diweddariad hwn at rai pwyntiau trafod diddorol: - Diweddariad y SYG ar ei chynigion ar gyfer ystadegau poblogaeth a mudo yn y dyfodol ac ymateb Llywodraeth Cymru i'r ymgynghoriad mewn perthynas â hyn. Mae'r SYG wedi cael tua 700 o ymatebion i'r ymgynghoriad.	perthynas â POPGROUP â Martin Parry a rhoi gwybod i'r aelodau Aelodau i gysylltu â Janine Edwards os oes ganddynt ddiddordeb mewn trafod data demograffeg ymhellach

	- Amlygu'r angen am ddata ar ardaloedd bach yng Nghymru. - Cafodd yr amcanestyniadau poblogaeth cenedlaethol interim eu gohirio - Mae'n debygol na chaiff adnodd modelu POPGROUP ei ddefnyddio mwyach - Bydd y SYG yn cynnal ymgynghoriad ar ganlyniadau aelwydydd is-genedlaethol a chaiff gweithdy ei gynnal.	
3	**Diweddariad ar enwi AGEHI** – Stefanie Taylor a John Morris, Llywodraeth Cymru	
	Cafwyd crynodeb gan ST o'r materion mewn perthynas ag enwi ACEHIau a drafodwyd yn ystod y cyfarfod diwethaf a diolchwyd i'r rhai a ymatebodd i'r fethodoleg arfaethedig. Crybwyllodd SL fod Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi set newydd o enwau AGEHI yn seiliedig ar enwau cymunedau lleol a'i bod yn croesawu adborth. Roedd dryswch i'w weld yn yr ymatebion ynghylch y ffaith nad oedd yr enwau AGEHI arfaethedig wedi'u rhifo. Mae gan MapDataCymru ffiniau'r cyfrifiad ond nid oes ganddo'r enwau arfaethedig nad ydynt wedi cael eu pennu na'u cyhoeddi eto. Cafwyd diweddariad ar y camau nesaf a nodwyd bod modd gwneud awgrymiadau o hyd – bydd JM yn gweithio ar yr adrannau aneddiadau ac yna'n ymchwilio i ffordd effeithlon o gysylltu ag awdurdodau lleol. Gobeithio lanlwytho darn ar dudalen blog y prif ystadegydd yn ystod yr wythnosau nesaf i roi diweddariad arall a rhoi gwybod i randdeiliaid am y gwaith. Caiff dolen ei rhannu pan fydd ar gael. Cyfrannodd aelodau amrywiol safbwyntiau o'u hardaloedd ac argymhellodd JM y dylid cynnal sgyrsiau ar wahân â'r rhai sydd â diddordeb er mwyn cael y trosolwg gorau posibl i helpu gyda'r fethodoleg a'r broses fyfyrio. Y senario gorau posibl fyddai ceisio cael consensws ar y broses enwi a chadw'r enwau yn gyson.	JM i ystyried y ffordd orau o gysylltu â'r awdurdodau lleol angenrheidiol i feithrin consensws ar y broses enwi AGEHI
4	**Diweddariad Data Cymru -** Sam Sullivan ac Ana Harries, Data Cymru	
	Rhoddodd SS drosolwg o Data Cymru a'i waith. Rhoddodd SS ddiweddariad ar yr Arolwg Cenedlaethol o Breswylwyr drwy edrych ar yr anghenion, y weledigaeth, y nodau, y gwaith a wnaed hyd yma a'r camau nesaf (gweler y Sleidiau). Atebodd gwestiynau am hygyrchedd, iaith a pha awdurdodau lleol sy'n rhan o'r gweithgor. Rhannodd LR ei phrofiad o gynnal arolwg o breswylwyr yn Sir Gaerfyrddin.	

	Rhoddodd AH ddiweddariad ar y Set Ddata Hunanasesu Perfformiad (SAPD), sef adnodd i helpu awdurdodau lleol i ddeall eu perfformiad yn erbyn gofynion perfformiad Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru). Gwnaethant edrych ar y ffordd y mae wedi cael ei ddatblygu fel adnodd i helpu awdurdodau lleol gyda hunanasesiadau. Caiff yr adnodd ei adnewyddu bob wythnos ac mae ar gael yma. Rhoddwyd sylw hefyd i'r Rhwydwaith Data Perfformiad Corfforaethol (CPDn) a chamau nesaf SAPD. Mae sleidiau ar y pynciau hyn ar gael.	
5	**Casglu data ar Gydraddoldebau i Gyrff y Sector Cyhoeddus: canfyddiadau o gam 1 a'r cam nesaf** – Scott Clifford a Samantha Collins, Llywodraeth Cymru	
	Dechreuodd SC drwy adolygu'r pwnc, gwybodaeth gefndir a syniadau cyffredinol ynghylch casglu data. Trafododd SC y ddau arolwg a gynhaliwyd yn 2023 fel rhan o'u casgliad data peilot i edrych ar amrywiaeth cyrff yn y sector cyhoeddus. Cynhaliwyd yr arolwg cyntaf ar lefel cyrff cyhoeddus a gofynnwyd sut roedd gwybodaeth am amrywiaeth aelodau bwrdd a'r gweithlu ehangach yn cael ei chasglu. Cafodd yr ail arolwg ei anfon at aelodau bwrdd drwy'r cynrychiolydd dynodedig a gofynnwyd cwestiynau i'r aelodau bwrdd am eu nodweddion cydraddoldeb personol. Roedd eu hatebion yn cael eu cadw'n ddienw. Yna trafododd ScC y camau nesaf, sy'n cynnwys cyhoeddi canfyddiadau cam un, cynnal trafodaethau pellach â rhanddeiliaid er mwyn deall y tirlun data yn well, ystyried opsiynau amgen ar gyfer casglu data, a rhannu cynlluniau ar gyfer cam dau. **Trafodaeth** Gofynnodd JE pa wybodaeth oedd yn cael ei chasglu am statws economaidd-gymdeithasol ac awgrymodd y byddai'n ddefnyddiol cydweithio er mwyn dod i gytundeb ynghylch pa wybodaeth y mae'n briodol ei chasglu ar y mater hwn. Cafodd y cwestiwn wedi'i gysoni gan Wasanaeth Ystadegol Llywodraeth y DU ar gefndir economaidd-gymdeithasol ei rannu yn y sgwrs. Gofynnodd NWV am argaeledd data ar nodweddion gwarchodedig swyddogion etholedig. Cyfeiriodd SS at rai ffynonellau o wybodaeth am yr arolygon o ymgeiswyr a chynghorwyr a'r casgliad ar y gweithlu.	
6	**Dadansoddiad newydd o Gyfrifiad 2021** – Scott Clifford, John Poole ac Andy O'Rourke, Llywodraeth Cymru	
	Dechreuodd ScC gyflwyno drwy siarad am ddata'r cyfrifiad a'u rôl wrth geisio deall anghydraddoldeb. Trafododd ddadansoddiadau poblogaeth yn ôl nodweddion gwarchodedig gan ddefnyddio allbynnau Cyfrifiad 2021. Tynnodd ScC sylw at y gwahaniaethau o ran cymwysterau, statws economaidd, iechyd a gofal di-dâl rhwng grwpiau amrywiol. Cyfeiriodd hefyd at waith yn y dyfodol ar	

	hunaniaeth rhywedd a rhywiol, dadansoddiad croestoriadol, a chysylltu data. Cyflwynodd AO rai canfyddiadau o ddadansoddiad o nodweddion pobl sy'n byw yn ardaloedd mwyaf amddifad Cymru, ar sail data o Gyfrifiad 2021 a Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC). Dangosodd AO y gwahaniaethau o ran oedran, rhyw, anabledd, grŵp ethnig, iechyd, statws priodasol, crefydd, a gofal di-dâl rhwng pobl ar lefelau gwahanol o amddifadedd. Nododd hefyd rai cafeatau a rhai o gyfyngiadau'r dadansoddiad. Ceir dolen i'r dadansoddiad yma. **Trafodaeth** Gofynnodd NWV pryd y byddai MALIC yn cael ei ddiweddaru ac atebodd SL y byddai hynny'n digwydd rhywbryd ar ddiwedd 2025. Gofynnodd BJ a oes unrhyw gydberthynas rhwng y Gogledd a'r De neu wahaniaethau rhwng ardaloedd gwledig a threfol yn nhermau llinellau amddifadedd. Atebodd AO nad ydynt wedi dadansoddi hyn eto ond y byddant yn ystyried y mater os bydd angen am hynny ymhlith defnyddwyr.	
7	**Ystyried beth mae defnyddwyr data cydraddoldebau ei eisiau gan StatsCymru, a chyflwyniad i'r siop un stop ar gyfer data cydraddoldebau -** Andy O'Rourke, Nathan Hughes a Luke Raymond, Llywodraeth Cymru	
	Cyflwynodd NH gynllun a strwythur newydd yr adran cydraddoldeb ar StatsCymru, sy'n canolbwyntio ar ffynonellau a nodweddion y data. Trafododd NH hefyd ganlyniadau archwiliad o'r defnydd a wnaed o adran cydraddoldeb StatsCymru o fis Tachwedd 2023. Eglurodd AO yr opsiynau a'r heriau o ran cyhoeddi data o Gyfrifiad 2021 ar StatsCymru, a'r penderfyniad i ddefnyddio taenlenni ODS fel ateb dros dro. Rhestrodd hefyd y nodweddion a fyddai'n cael eu blaenoriaethu ar gyfer y data a'r amserlen ar gyfer y datganiad. Disgrifiodd LR y prosiect i greu tudalen we ganolog ar gyfer yr holl dystiolaeth ar gydraddoldeb yng Nghymru, a fyddai'n cynnwys data meintiol ac ansoddol ar bobl â nodweddion gwarchodedig. Amlinellodd y nodau, yr ymchwil i ddefnyddwyr, a'r camau nesaf ar gyfer y prosiect. **Trafodaeth** Am fod amser yn brin, gofynnodd SL i'r aelodau gysylltu â'r cyflwynwyr os hoffent gael mwy o eglurhad neu os oedd ganddynt unrhyw beth i'w gyfrannu at eu hymdrechion.	
8	**Unrhyw Fater Arall**	
	Cynhelir y cyfarfod nesaf ddydd Iau 6 Mehefin 2024. Gwahoddodd SL aelodau â diddordeb o Bwyllgor Cyswllt Ystadegol Cymru i ymuno â grŵp rhanddeiliaid ar gyfer prosiect ailddatblygu StatsCymru.	Aelodau sydd â diddordeb mewn bod yn rhan o'r grŵp rhanddeiliaid ar gyfer ailddatblygu

	Rhannodd SEW y tudalennau gwe newydd a'r blog ar gyfer ONS Local a gwybodaeth am rai gweminarau a gynhelir yn fuan, a gwahoddodd yr aelodau i roi adborth ar ONS Local drwy lenwi holiadur. Gofynnodd CT a fyddai hyfforddiant ar gael ar R i awdurdodau lleol. Gwahoddodd SL yr aelodau i gysylltu os oedd ganddynt bynciau i'w trafod mewn cyfarfodydd yn y dyfodol.	StatsCymru i fynegi eu diddordeb.

	Camau gweithredu	Aelod(au)
1	Yr Ysgrifenyddiaeth i ystyried anfon y papurau gyda'i gilydd mewn ffeil Zip	Ysgrifenyddiaeth
2	SL i ystyried gwahodd cynrychiolydd o Gofal Cymdeithasol Cymru i gymryd rhan yn y cyfarfodydd hyn ac ystyried cynnwys eitem ar yr agenda yn y dyfodol ar ddata gofal cymdeithasol	Sue Leake
3	SL i gadarnhau'r sefyllfa mewn perthynas â POPGROUP â Martin Parry a rhoi gwybod i'r aelodau	Sue Leake
4	Cysylltu â Janine Edwards os oes gan unrhyw un ddiddordeb mewn trafod gwybodaeth am ddemograffeg ymhellach	Pawb
5	JM i ystyried y ffordd orau o gysylltu â'r awdurdodau lleol angenrheidiol i feithrin consensws ar y broses enwi AGEHI	John Morris
6	Aelodau sydd â diddordeb mewn bod yn rhan o'r grŵp rhanddeiliaid ar gyfer ailddatblygu StatsCymru i fynegi eu diddordeb.	Pawb